

Ishaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
popolden.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/1.
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obli. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostopna petlet-
vrstica 60 vin., pogojen
prostor 1 K; razlagi in
poslano vrstica po 1 K;
večkratne objave po do-
govoru primeren popust

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Prejemna številka stane

40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom a
celo leto 72 K, za pol
leta 36 K, za četrt leta
18 K, za mesec 6 K.
Za Nemčijo celo leto 77 K,
za ostalo tujino in Ameriko
84 K. — Reklamske je za
list so poštne proste.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Kolčakova vlada.

V »Pravo Lidu« je napisal član čehoslovaške sibirski armade Frana Polák zanimiv članek o postanku Kolčakove vlade in sploh o delovanju vseh raznih sibirskih protiboljševiških vlad. Ker menimo, da bo članek naše čitatelje zanimal, ga prinašamo spodaj v celoti.

Do zadnjega časa entente vlade niso — dasi so podpirale razne protiboljševiške vlade — niti ene od njih oficijelno priznale. Sele v zadnjih dneh so priznali zavezniški pod gotovimi pogoji Kolčakovo vlado kot predstavnicu ruske države. O Kolčakovi vladi je bilo pri nas že mnogo napisanega, zato je treba, da ob njenem priznanju pojasnimo smer politike, ki jo Kolčak zastopa.

Kolčakova vlada je nastala v jeseni lanskega leta po padcu tkzv. direktorija petih. Ta direktorij, na katerega sestavo smo imeli odločilen vpliv, je bil sestavljen iz polovice levih liberalcev in iz polovice desnih socialistov (Avksentev, Zenin, Argunov).

Predsednik direktorija je bil Avksentev, bivši predsednik prve ruske ustavodajne skupščine. Ta direktorij je bil ustanovljen takrat, ko smo smatrali naš boj proti boljševikom kot del boja proti Nemčiji in smo v to svrhu smatrali združitev na — od nas zavzetem ozemlju nastalih vlad — za nujno. Tedaj so obstojale samarska, sibirski in uralska vlada; vsaka teh vlad je zastopala drugo politično naziranje in med seboj so se borile ena proti drugi. Samarsko vlado so sestavljali socialni revolucionarji, sibirski vlada je bila reakcionarna in uralska je značila nekako sredino med obema. Boj med njimi je bil tako velik, da n. pr. sibirski vlada ni dovoljevala dovoza žita v Samaro, s čimer je bila naša fronta ogrožena in ravno tako se je tudi branila poslali svoje čete na samarsko fronto. Ob takih razmerah smo mi (Čehoslovaki) izjavili, da ne bomo mogli ostati v Rusiji, ako se ne napravi redu in imenuje le eno osrednjo vlado. Tako je došlo med vsemi ruskimi, političnimi činitelji (protiboljševiški) do pogajanj v Ufi in ustanovili smo koncem koncev osrednjo vlado, katere sestava nam je zajamčila demokratsko politiko in izdatno podporo v boju proti nas napadajočim zaveznikom Nemčije (boljševikom? op. ur.) Ententa je z navzočnostjo svojih diplomatskih zastopnikov na ufskih konferencah pokazala, da hoče priznati in podpirati novo nastalo vlado in mi smo samo na tej podlagi ultimativno zahtevali njeno ustanovi-

tev. V neprestanih bojih, v katerih smo bili odkazani le sami nase, smo oslabele, objubljena pomoč zavezniškov ni prišla in kot vzrok smo navajali tudi neurejene politične razmere. Te nedostanke smo morali odstraniti, ker smo mogli le potom tega pričakovati, da nas nadomestijo z ententnimi četami. Ustanovila se je vlada mirno demokratske smeri, ki bi mogla postati, če bi bila od zavezniškov priznana, kristalinska točka ruske narodne politike. Toda ententa je odklonila priznanje in tako je vlada izgubila ves svoj namen, za katerega je bila ustanovljena. Mase, ki so postale nepolitične, niso mogle biti tej vladi v podporo; buržoazni krogi, ki so bili sicer organizirani, so prešli polagoma v monarhističen tabor in tako smo bili konečno mi, ki smo skrbeli za celo fronto, — edina podpora osrednje vlade. Vlada je bila obsojena k padcu, kar bi se ne bilo zgodilo, če bi jo priznala ententa ali pa ako bi oni intrigujoči del sirske buržoazije ne pripravil novega buržoaznega. Toda jasno je bilo, da se je nameravalo s tem prevratem obnoviti carizem; pojavljali so se že znaki. Častniki so peli na svojih poslušalcih carsko himno, generali, kakor knez Galicin, so imeli pri sebi velike kneze; admiral Kolčak, tedanji vojni minister, je imel stike z vsemi konservativnimi krogi. Treba je pripomniti, da so bili med njimi tudi — v naših vrstah se nahajajoči — generali skupno s češkimi generali Gajdo, ki so bili glede prevrata vsi sporazumljeni in so tudi delali nanj, dasi je bilo naše politično vedenje in vsa naša armada ostro proti takim nakanam. In ta reakcija bi se gotovo — ne glede na odpor nekaterih naših generalov — izvršila, ako bi ne stali za njo inozemski vplivi. Bila je to posebno Anglija, ki je pod vplivom trditve ruske buržoazije o potrebi diktature, favorizirala Kolčaka kot diktatorja. Popolnoma lahko trdimo, da je bila Anglija za zopetno uvedbo monarhije, koji naj bi Kolčak pripravil tla. V zvezi s tem se je smatralo za bodočega vladarja velikega kneza Mihajla, ki že od davno zastopa anglofilske orientacije. Kolčaku se je torej posrečilo vreči direktorij in urediti diktaturo. Mi smo protestirali proti njej, nismo je priznali, in bili smo brez moči tam, kjer je prevladovala volja zavezniškov, od katerih je bilo odvisno tudi priznanje naše samostojnosti. Kolčakov režim je — kljub pogostim trditvam naših buržoaznih listov — režim najgroznejšega tepanja demokracije in socializma. Delavstvo je izgubilo koalicijsko pravico, mezde so zmanjšali, njho-

ve liste ustavljajo, strokovne zveze so razpuščene, delavske zaupnike zapirajo in streljajo. Člani ustavodajne skupščine v letu 1917, glede katerih so se zavezniški odločili, da naj tvorijo v slučaju nove konstitucije, so bili od Kolčaka postavljeni izven zakona in, če jih je Kolčak dobil v roke, so bili usmrčeni.

Decembra leta 1918 je dal Kolčak v ječi brez kakšnega sodnega postopanja umoriti trideset svojih političnih nasprotnikov. Ni potem čudno, da se je vsa sirska demokracija, ki je bila od začetka huda boljševiška nasprotnica, z njimi združila, in tako niso vstajali proti Kolčaku le boljševiški upori, ampak upori vse sirske demokracije, katero je pripeljala skupna nevarnost reakcije v en (boljševiški) tabor. To so spoznali tudi zavezniški, in ko so ti v januarju sklenili, da ne bodo intervenerali v Rusiji, so pisali francoski listi, da je en glavnih vzrokov tega sklepa reakcija, ki grozi v Rusiji in za katero bi bili odgovorni intervenciji zavezniški.

Kolčakov režim je imel za naslega bivanja v Rusiji mnogo podobnosti s carskim režimom. Proti revnemu ljudstvu se je vladalo z diktaturo, vzelo se mu je vse politične pravice, država je bila v rokah bogatih industrijalcev, ki so jo gospodarsko izsesavali in so si po starinski navadi pri dobavih dopuščali razne korupcije. Pa tudi še nekaj drugega je bilo tu slinčnega s carskim dvorom. Kakor je tam določalo smer carske politike perversno razmerje carevine in nekaterih drugih dvornih dam do Rasputina, tako igra v Kolčakovi vladi vlogo carevine soprog generala Grišin-Almazova, ki ima neko razmerje z najvplivnejšim vladnim članom, finančnim ministrom Michailovom. V salonu gospe Grišin-Almazove se shajajo skor vsi sirske politiki, vstopnica k tem političnim sestankom je navadno bankovec za tisoč rubljev, pripuščen pa so oni politiki, ki pokažejo svojo politično zmoglost, s tem, da izpijejo najmanj trideset steklenic žganja. V teh salonih se goji razen politike tudi kult ženskega telesa in družba politikov se udaja po izčrpanju političnih razgovorov, divjim orgijam.

V časopisih so pisali, da so v Kolčakovi vladi tudi socialisti in da so se socialisti izrekli za Kolčaka. Resnica pa je, da so bili nekateri ministri nekaj desni socialni revolucionarji ali narodni socialisti, in to v dobi prve revolucije, ko je bila cela Rusija rdeča, ker so bili socialisti na krmilu. Ti ljudje so že davno nehali biti socialisti. Ravno tako izhajajo tkzv. socialistične izjave za Kolčaka od ljudi enakega kopita. Med njimi je nekaj Plehanovcev, ki

Plehanova nikdar razumeli niso, in nekaj zadružnikov, kateri so s svojimi ogromnimi kapitali odvisni od vlade. Kolčakovo ministr. je še danes reakcionarno, dasi je Kolčak iz kabineta odstranil dva največja nazadnjaka: Gracijanova in Sapoznikova; toda ostali so še bivši ministrski predsednik Vologodsky in finančni minister Michailov. Zanimivo bo še omeniti, da je bila vlada Vologodskega pri našem prihodu v Sibirijo germanofilska ter da je tedaj, ko smo stvorili vzhodno protinemško fronto, namenoma zavlačevala mobilizacijo, v skrbih za varnost svojega razrednega gospodstva v Sibiriji.

Kolčak je bil ves čas svoje vlade neprijatelj demokratskih teženj, in ne moremo si predstavljati, da bi on nameraval po zavezniških željah sklicati ustavodajno skupščino, katere člane tako kruto preganja. Ta pogoj, ki ga ententa pri priznanju Kolčakove vlade stavi, je mogoče sprejeti Kolčak s pogojem, da ga uresniči šele po zavzetju Moskve. Do tega časa pa upa Kolčak za gotovo, da se še marsikaj zgodi, kar izpremeni njegovo stališče n. pr. obnovitev monarhizma. Ostali pogoji, stavljeni od entente, kakor: »da ne sme poskušati obnoviti starih razrednih in stanovskih pravic«, so v popolnem soglasju z najreakcionarnejšo Kolčakovo politiko, ker je Kolčak že

v začetku poskrbel za obnovev starih razrednih in stanovskih privilegijev in mu ni treba danes za to nič več delati. Ostali pogoji imajo mednarodni izraz, n. pr.: priznanje Poljske, Finske itd. Od vseh pogojev se pa gre ententi glavno za sprejem poslednjega pogoja: priznanje finančnih obveznosti Rusije napram ententi. (Račun brez krčmarja. Op. stavca.)

Kolčak je torej priznan od skupine ententnih vlad, in s tem je rečeno, da bo — v slučaju da obvlada Kolčak vso Rusijo — njegova vladna reforma monarhistična in reakcionarna. Ruski demokratski v tuini slujijo to nevarnost in v njihovem imenu zahteva v Parizu Kerenski, da naj se pošljejo v Rusijo ententni zastopniki, ki naj se pogajajo z boljševiki in jih dovedejo do kompromisa. Isto uvidevajo v Rusiji demokratski in se začenši od narodnih demokratov tja do socialistnih revolucionarjev in socialistnih demokratov — menjševikov združujejo z doslej sovražnimi socialistnimi demokrati — boljševiki, da odbijejo skupnega sovražnika demokracije. Kolčak nesporno predstavlja reakcijo, in Anglijo, obvladano danes od konservativnega življa, so lahko pridobili za Kolčakovo pomočnico. Toda vprašanje je, če morejo tudi druge zavezniške države soglašati ali celo podpirati to smer.

Brzobjavne vesti.

Jugoslavija.

Nova demarkacijska črta z Rumunijo.

LDU. Belgrad, 23. Iz Temešvara poročajo: Danes je v Temešvaru pričela s svojim delom vojna komisija, ki ima nalogo določiti novo demarkacijsko črto, kot začasno mejo med Srbijo in Rumunijo v Banatu. Predsednik komisije je francoski general Tirnois, a člani po eden višji častnik interesiranih držav. Srbski delegat je polkovnik Jovan Veliković. Nova meja gre s severa dovet kilometrov južno-zapadno od madžarskega mesta Mako, od tu med Valkanijem in železniško progo proti Mokrinu, Veliki Kikindi in Zombolju, od tu na jug proti Pardonju in Modosu, odkoder se spusti v južno-vzhodni smeri proti železniški progi Bazias-Temešvar, katero preseka med Vatimom in Moravico, nakar krene na vzhod, obide Vršec in Belo Cerkev ter se spusti na reko Nero, ki na jugu završuje mejo.

Finančni odsek.

LDU. Belgrad, 24. Včeraj dopoldne je bila seja finančnega odseka, ki je razpravljala o zakonski predlogi

glede proračunske dvanaestine za mesec avgust.

Poljski konzulat v Zagrebu.

LDU. Zagreb, 24. Tu se je otvoril poljski konzulat, čegar delokrog je gojiti medsebojne trgovske in gospodarske odnose med poljsko republiko in Jugoslavijo.

Po svetu.

Izjave francoskega delavstva.

-LDU. Saint Germain, 23. (Dunku.) Posvetovanje narodnega odbora Confederation generale du Travail o stavki je trajalo dva dni. Zastopniki velikih strokovnih zvez kovinskih delavcev, rudarjev in železničarjev, so nastopili proti radikalnemu elementu. Confederacija je sklenila z 90 glasovi proti 17 glasovom, med tem ko osem glasov ni bilo oddanih, dolgo resolucijo, ki zahteva različne fise alične in gospodarske ukrepe in izj. vlja, da katastrofa, ki jo je pripravljala vlada s svojimi odredbami, še ni odstranjena, ter vračaja gospodarsko in finančno politiko vlade ravnatoko, kakor stališče vlade z ozirom na obkroževanje delavskega sloja. Narodni komite jemlje amnestije in demobilizacijske odredbe na

LISTEK.

Av gust Strindberg:

Bedakova izpoved.

Preložil Fran Albrecht.
(Dalje.)

XI.

Vsoparici.

Okrenil se je, da vidi, so-li prinesli njegove stvari z njim, kot bi mogel to videti v vrvežu ljudi in reči, ki vlada na krovu ladje.

Tako mu je, kot da je zakrivil nekaj neznanega, ko je zavozil parnik mimo mlina. Močna solnčna luč ga slepi, gladina morja je tako neskončno velika in sinječe se gore tam zunaj vabijo tako čudežno. Tam stoji otroški voziček, tisti tam-le, belo lakirani s plavo streho, ne oni drugi; saj ga pozna tako dobro, mali beli mlečni madeži se poznajo na plavem platu. In tam stoji veliki naslanjač in zofa iz najboljših sobe in kad za kopanje in lončki s cveticami. Tako so videti prašni, ti ubogi lončki, saj so vso zimo stali sredi tobakovega dima; tista pelargonija tam je stala na pisalni mizi v sofu svetiljke, zdaj na spomlad, ko so večeri še dolgi; in tam je stal naslanjač, tam na desno ob pisalni mizi, in tiho prijazno kima nje glave ga je pozdravljalo iz naslanjača, ako se je ozrl od dela, ko je blodilo pero preko pa-

pirja; ako pa je bil naslanjač prazen, mu je truden pogled zakrožil preko sobe in se odpočil na pisnem platu zofe; toda zdajle gleda toliko oči v sobo in v svetiljki je buknil plamen kvišku. Ah! To je le sonce, ki sije na krov! Glej tam dvoje znanih oči iz prejšnjega leta — kako blede lice. Je-li bil bolan moj znanec? Ne! Od prednjega leta se še nisva srečala! Ne, v mestu se človek redno sreča, ko je toliko posla! Človek pride iz šole — hajd, domov! To je bila huda zima. Otroci so imeli ošpice... Tu gori brije mrz, zato grem raje dol v salon.

Spet to obilo število oči, ki strme na zofa in na naslanjač. Toda videti so srečne, hrepenče in kot da pričakujejo nekaj, kar se bo gotovo zgodilo.

Zapustil je svoj prostor in se napotil na prednji del krova, da bi ga sveži veter obvel v lica. Dim in duh po jesinu je prihajal od kamine, kjer je sedela kuharica in se hladila. In ko je dospel v veliko kajito, je videl, da so tam prti prav tako beli kot prejšnje leto, da se blišči namizni okraski prav tako, da so cvetlice na mizici pred zrcalom prav tako nove in sveže, da se pozibavajo svetiljke v svojih medenih držajih prav tako kot prejšnje leto — in vendar je vse novo. To je pomladi, prirodo večno pomlajujoča sila!

In obrežja beže ob odprtih ventilih nalik dojemmu zmagovalnemu defileju, zdaj mrko

preteč, zdaj prijazno smehljaje, toda vsa tako nova, tako večno mlada.

Pogreznil se je v temne sanje, ozke črne ulice so padale nanj in ga stiskale med hiše; na dno vodnjaka se je pogreznil, zdaj pa se skuša splaziti skozi obok in obiti v zidu; opeko mu polagajo na prsi, kos za kosom, ko ga je prebudilo glasno trkanje na okno. Planil je kvišku, toda v izbi je tema kot v rogu; pahnil je okna narazen in morje luči in zelenja se je razlilo pred njim. O priroda! Resničnost, ki prekaša vse sanje. Vidiš, sanjač, kaj takšnega ne dosanjajo tvoji možgani nikoli in ti govoriš nekaj o hladni resničnosti.

Jutranje sonce osvetljuje pokrajino v avgustu. Del si je v žep kos kruha, vzel svoj rog preko ramen, palico in košaro — tako se je napotil na lov, na nekrvavi lov.

Pot je vodila med hrasti in leševjem; tam stoje jesenske cvetke, ki so čakale, dokler ni kosa vsega podla, predno so se drznile prikliti na dan in se v neomajni posesti radovati življenja, dokler ne nastopi mrz. Potovali so preko strnišča, skakali preko jarkov, vzpenjali se čez ograje in nato se je na travniku, na bregu pričel lov.

Na nizko pokošeni livadi, otkani s travo in bornimi močvirnimi zelišči, leže gobe nalik sveže znesenim jajcem, čakajoč poseta solnca, da dopolnijo svoje poslanstvo, predno segnjijo;

toda tega jim zdaj ni več moči, ker so prejele novo poslanstvo — da poginejo v svoji mladosti.

Zapustili smo bojno polje in se napotili v smrekov gozd, kjer diši po terpentinu — zdravje in bolniška izba — balzam ranjenim prsim, kot pravi; v gozd, kjer stopaš po poti v brezvetrni tišini, dočim ti dvajset sežnjev nad glavo mogočno pošumeva. Tedaj zleti nad tabo divji petelin, da zašuste veje. Človek bi moral imeti puško pri roki.

Zakaj bi človek vedno moral imeti s sabo puško, ako vidi zunaj v gozdu neškodljivo življenje? Dovolj boljših priložnosti je v življenju, ko bi človek moral imeti s sabo puško.

Tam se vije vozna pot; kolovoz volovskih voz se je zavil globoko v zemljo; to pa vendar ni oviralo strupenih rdečih glivic, da ne bi poganjale tam; nemara jim je celo treba kolesnih žebcev na glavo in volovih stopinj za vrat, da se morejo javiti na svetlo.

Pod vejami se svetli in pot nenadoma preneha, kjer je gozd posekan; tu leže ostanki teli gozdnih orjakov, ki jih je posekala sekira, ker jih ni bilo moč izrjaviti s koreninami. Samo štor debela še stoji in je ves pokrit z množico luknjičastih glivic vseh barv in velikosti; vrgle so se nanj kakor muhe preko trupla; vendar pa se drže vedelje trhljih mest, ki jih lažje obvladujejo; vzlic temu so videti sestradane, blede in brez krvi; toda tako lepe kot prašne glivice niso, tudi ne tako strupene, bač pa so koristne.

znanje kot posledice delovanja Confédération générale du Travail, ravnoto tudi odpravo blokade proti Nemčiji, zahteva pa isto tudi za Rusijo in Ogrsko. Nadalje je narodni svet tudi soglasno sklenil resolucijo, ki vztraja pri zahtevah gospodarskega in političnega značaja, ki obsoja intervencijo na Ruskem in na Ogrskem, in izraža simpatije delavcem vsega sveta.

Stavka angleških rudarjev.

LDU, Saint Germain, 23. (DunkU.) »Petit Parisien« poroča iz Londona, da se položaj v rudniškem okrožju vedno bolj slabša.

Stanje angleških premogovnikov.

LDU, London, 24. (DunkU.) V poslanski zbornici je sporočil Bonar Law o sedanjem položaju v premogokopih: Šest premogovnih kotlin je v vodi, 17 pa jih je v nevarnosti, da jih voda zalije. Stavka se je razširila do Derby Shirea, v severnem Walesu stavka mnogo delavcev. Sklenjeno pa je, da začno zopet delati, ko pride odločitev zaradi pritožb delavcev.

NEMIRI V WASHINGTONU.

LDU, Berlin, 24. (DunkU.) Vest iz Washingtona veli, da je vračanje zamorcev tudi v drugih krajih povzročilo nemire, katerih niso mogli udušiti brez krvotila.

Snoči so se nemiri zamorcev ponavljali. To pot so jih pričeli zamorci, ki so se oborožili in ki so se hoteli osvetiti belokožcem zaradi njih napadov. Belokožci in zamorci so se bojevali pri kongresnem poslopiju, pri knjižnici in kapitolu. Na obeh straneh je mnogo ranjenih. Treba je bilo pozvati redarje na pomoč.

Frank Polk namestnik Lansinga.

LDU, Washington, 24. (Brez-zično.) Ameriški državni podtajnik Frank Polk se je pripeljal s parnikom »Imperator« včeraj iz New Yorka, da prevzame mesto državnega tajnika Lansinga pri mirovni konferenci. Lansinga pričakujejo v New Yorku danes.

Zopet tajni dogovori.

LDU, Berlin, 24. (DunkU.) »Lokalanzeiger« javlja: Po angleškem poročilu se je tajni dogovor med Italijo in Rumunijo proti Jugoslovani sklenil, ne da bi ga bila prej odobrila pariška konferenca.

Pismo iz Trsta.

20. julija 1919.

V Trstu se danes ne živi slabše, toda niti mnogo bolje, nego tekom vojne. Dela je malo, ladije prihajajo skoro prazne in večinoma samo z eraričnim blagom. Edino mali obrtniki inajo še dovolj dela, ker je ljudstvo med vojno vse, kar je imelo domačega popolnoma porabilo.

Denarja je vedno manj in nezadovoljnost rapidno raste, pri nekaterih stanovih skoro do obupa. To je spreviedla tudi vlada, ter je naenkrat znižala cene za 30% v trgovinah in 40% v gostilnah. Priznati se mora, da se ta vkaz izvala z vso strogostjo, saj se zapre trgovino in kaznuje trgovca, če prekoraci cene tudi le za par vinarjev; velkiansko množino raznoličnega blaga se je tudi konfisciralo. Vendar je vspeh že danes dvomljiv, ker veletrgovci blaga več ne naročujejo in so zaloge že po večini prazne.

V Trstu se vsak dan pokrade približno za 500.000 K različnih stvari in seveda tudi ta obrt precej ljudi preživlja. Sa jse je delavce tekom vojne bodisi kot vojak bodisi drugače sistematično navajalo k tatvini, ker se s poštenim zaslužkom niso mogli preživeti.

Priselilo se je že veliko regnikov: veletrgovina je vsa v njihovih rokah, tudi lahka dela so že prevzeli južni Italijani, tako, n. pr. kolportajo in hauziranje.

Vsi od okupacijskih oblasti začasno sprejeti uradniki, bodisi Lahali ali Slovenci, so silno nezadovoljni, saj do danes niti ne vedo, če bodo sploh definitivno nastavljeni. Italijani so veliko prebruhali, da bi ljudi kratkoma fizično obesili, toda moralno jih visi vedno veliko, zlasti Slovencev. Nadzirajo ostro vsako delo, k predstojnikom nimajo vstopa in v vsakem uradu se dobi kakaga »kolego«, ki šikanira, provocira in, če treba, denuncira. In tako naprej na vseh koncih in krajih.

Takih razmer more rešiti človeka v vsaki državi samo socializem. To so v Trstu Slovenci že spreviedeli. Danes se nahajajo v socialističnem taboru ne samo delavci, marveč tudi vsa mlajša inteligenca.

To pripoznanje že same slovenske narodne organizacije v teh krajih in gotovo je, da bodo morale uravnati pri vsem delu svojo strankino taktiko v tej smeri.

Delovanje kulturnega sveta v Trstu se je neverjetno hitro razvilo, saj je gnutni položaj sijalen. Kulturni svet je prevzel vse slovenske knjižnice, ki se sedaj pridno vrejujejo. Posebno vneti so pri tem dijak. »Ljudski oder« je priredil prošli teden, in sicer v »Narodnem Domu«, zelo dobro obiskan koncert in predstavo. Zaloigro, ki so jo vpriporili diletantje, je bila slabo izbrana in ni uspela, toda glasbene točke so se brezizjemno dobro izvajale.

Zasedeno ozemlje pride danes (20. julija) pod civilno upravo. Brzjav so že včeraj popoldne sprejeli civilni poštni uslužbenci.

Oddaja premoženja v Nemčiji.

Nemški listi prinašajo zakon o prisilni oddaji premoženja, imenovani: »Državna žrtve potrebe«. Premoženje do 5000 mark ni obdavčeno. Oddaja do 50.000 M znaša 10% in se dviga progresivno. Od imetja 100.000 mark znaša oddaja 11% t. j. 11.000 M; od 200.000 mark 13%, t. j. 26.000 M; od 500.000 mark, 18,3% t. j. 91.500 M; od 1.000.000 mark 24,6% t. j. 246.000 M; od 10.000.000 mark 54,2% t. j. 5.420.000 mark, od 100.000.000 mark, 63,9% t. j. 63.900.000 M. Za imetje se smatrajo vse premičnine in nepremičnine po odstetju dolga. Obdavčeno ni pohištvo in domače orodje; k oddaji pa pripadajo dragi kameni.

Ureditev delovnega časa.

45-urni delovni teden na Holandskem.

Iz Haaga poročajo: Druga zbornica je odobrila osnovo zakona o 45-urni tedenski delavni dobi.

7-urni delavnik na Angleškem.

Iz Londona poročajo: Spodnji zbornici je bil predložen projekt dolge predlaganih za premogovno

industrijo. Delavna doba bo glasom projekta znižana od 8 na 7 ur. Če pa bo zbornica koncem leta 1920, konstatirala, da je po gospodarskih razmerah možno upeljati šesturni delavnik, bo upeljan ta s 15. julijem 1921.

Raje umreti v zaporu, kakor izdati socializem.

Dne 12. septembra 1918. leta je bil obtožen Evgen V. Debs, največji ameriški socialist, da se je s svojim govorom 16. junija p. l. v Cantanu, državi Ohio, pregrešil zoper zakon o špijanži. 14. septembra 1918. leta je bil obsojen na deset let ječe.

Sodrug Debs, ki je star 63 let, je nastopil kazen v noči od 12. na 13. aprila t. l. v državnem zaporu »W. Virginije«.

Razprava se je vodila v Clevelandu, Ohio. Debsa so zagovarjali štirje odvetniki. Med njimi so bili sodrugi Seymour Steadman in William A. Cuneo iz Chicage. Ko so bile zaslišane priče, Debs ni dovolil, da bi kdo govoril v njegovo obrambo. Še več, preko svojega glavnega odvetnika Steadmana je izjavil, da se bo sam branil pred poroto.

Spodaj prinašamo govoro, ki ga je govoril 12. marca 1919. leta pred zbranim delavstvom, v katerem se je od njih poslovil.

Govorim kot socialist, kot revolucionar. Nasprotujem vladi, ki gleda na vas z višine. Rajši odidem tisočkrat v zapor, nego da bi izdal socializem.

Resnično, obstoja usoda, ki zapoveduje našemu življenju, ki prikroja naše cilje po svoji volji! Mogoče se boste čudili, ali v svojih načrtih, v svojih sanjah nisem mislil iti v zapor. Ali vseeno tisočkrat rale preživim tam zadnje dneve svojega življenja, nego bi izdal to veliko stvar. Moji dnevi so štetí. Od sedaj, pa do zatona solnca mojega življenja, je samo par let. Eno edino skrb še imam: Da mi ostane duša do konca samostojna in zvesta stvari, za katero je vredno živeti, bojevati se in umreti.

Zelo mi je drago, da vam morem pogledati še enkrat v obraz, da izgovorim pred vami še enkrat ono besedo, ki sem jo tako pogosto izgovarjal in s katero sem živel. Ljubim človeštvo. Morete li razumeti? Zavedam se, da morete.

Vsi smo člani ene iste družine, vsi smo ljudje, in kadar pridemo v ožje medsebojne stike, razumemo, da naše blagostanje zavisi od blagostanja vsega človeštva.

Protí zistemu.

Nasprotnik sem zistemu, pod katerim živimo. Nasprotnik sem vladi, ki vas, veliko večino ameriškega naroda, silí, da vzdržujete gotovo kopico ljudi, ki uživajo, medtem ko ogromna večina naroda strada, se bori in umira v groznem trpljenju. Morete li razumeti? Zavedam se, da morete.

O čem govori sedaj celi svet? Kaj je ono, kar posedujejo razredi tako zelo preklinjajo, na kar se zlivajo celi potoki zlobnih laži?

To je prebujenje delavca, kmeta, vojaka, pripadnikov ljudi, ki prikratk v zgodovini govore: »Mi smo zgradili

vse, vse, kar obstoji, mi smo ustvarili bogastvo. Mi hočemo, da se poslušata tudi naš glas.

Prvikrat v zgodovini dviguje delavec svojo glavo; stopa pokoncu in pričenja od svoje mogočne sile lomiti okove, hoditi po solnčnem svetu, odpirati oči in — gledati. Prvikrat vprašuje: »Zakaj moram hoditi v cunjah, zakaj ne smem nositi lepe obleke bogatašev, katero sem jaz napravil — zakaj se mi zabranjuje vstop v palače, katere sem sam zgradil, zakaj moram donášati hrane za razkošne bankete, sam pa sem lačen?«

To je boljše življenje. To je revolucija v Rusiji. To je pričetek pogibelni kapitalizma in pričetka socializma.

Zemlja se trese.

Toda zakaj govorimo o tem? Vreči nas hočejo v temnico. Preziram vsako kapljo krvi, ki teče po mojih žilah, tako klubujem njihovim zakonom. Ako je resnica, kar je pisano v svetem pismu, so Pavla vrhili v ječo. Ni preteklo mnogo časa, ko je nastal potres, ki je odprl vrata temnice.

Zemlja se trese pod nogami izkoriščevalcev.

So li razglasili, da nasprotuje rdeča zastava zakonu? So li prepovedali rdečo ovratnico, rdeče nogavice? Kako so zelo — neumni! Ste li slišali, kako so ljudje v srednjem veku izdajali povelja kometom? Te dni je prosil duhovnik v zastopniški hiši boga, da podari kongresu modrost.

Sedaj se obračam do vas, mase ljudstva. Ni malo se ne oziram na vrhovno sodišče, na te stare neznamenovane okamenine, na te odvetnike bogatih kompanij. Oni niso ničesar rešili in nikdar ne bodo.

Predniki pravtega istega sodišča so pred šestdesetimi leti odobrili zakon proti suženju. Izjavili so, da so črnci brezpravni. Menili so, da bo to suženstvo trajalo vse čase. Po petih letih pa je že ta sramotna odredba (suženstvo) bila utopljena v ludourniku ljudske krvi.

(Dolje prih.)

Dnevne vesti.

Važno za begunce!

Vsekemu, ki je pristojen v okupacijske ozemlje in dokaže, da je imel naložen denar pri kakem denarnem zavodu izven tega ozemlja pred 3. novembrom 1918, zamenja okupacijska oblast krome z lirami po 40%. Begunci, ki se vračajo, morajo v tem slučaju dobiti potrdilo od banke in to pusti podpisati od italijanske komisije v Ljubljani. Zamenjalo se bo samo neizgospasane bankovce. Upamo, da bodo naše oblasti ljudem pri tem pomagale, ker ako se denar zamenja privatnim potom, se zgubi že pri 100 kron 15 lir.

Pomoč pogorelim!

Dne 8. julija je velik požar vpelel vas Zagradec v občini Spod. Slivnica pri Grosupljem. Zgorelo je 27 hiš in 58 gospodarskih poslopij, veliko število goved in prašicev in nešteto perutnine. Uničena je velika množina poljedelskih strojev in vozov in skoraj vsa zaloga živeža in krme.

Mnogim nesrečnikom je zgorela tudi vsa obleka in ves denar, tako, da je sedaj do 200 ljudi brez strehe in brez vsakega imetja. V nesreči

prizadeti vasi Zagradec so toraj v skrajni bedi, po svoji lastni moči ga ne morejo pomagati, treba jim je pomoči od drugod.

Darovi se sprejemajo v Ljubljani pri poverjeništvu za notranje zadeve in pri mestnem magistratu, drugod pri vseh okrajnih glavarstvih in pri oblastih, katere bodo ta določila, pri mestnih magistratih v Celju, Mariboru in Ptuj. Darovi se bodo razglasili v »Uradnem listu« in odkazali svojemu namenu.

Drobno.

— Riž. Riž vella na Reki 6 K kg, medtem ko ga prodajajo v Ljubljani in Zagrebu od 16 do 18 K. Za časa vojne riža sploh ni bilo dobiti, sedaj pa nekateri ljudje radi plačajo za visoke cene. Posamezniki si s tem delajo tisoče in tisoče. V Zagrebu je pred nekaj dnevi zaslužil nek trgovec pri vagonu riža trideset milijona kron!

— Promet med Zemunom in Belgradom. Ko se dovrši savski most, se odpre takoj železniški promet med Belgradom in Zemunom, med katerima bo vozil tudi vsake pol ure poseben vlak. Prometu se bo izročil tudi pontonski most na Savi. Sedaj se izdelujejo načrti za zgradbo velikega modernega mostu za vozni in potniški promet med Belgradom in Zemunom.

— Sarajevo brez časopisov. Od 23. t. m. ne izhaja noben list, ker stavci niso hoteli staviti vseh rokopolisov, ki so jim bili predloženi v delo, in so hoteli vršiti delavsko cenzuro. Vsled tega so lastniki tiskarn odpovedali stavcem delo.

— Posojilo novosadske občine. Novosadska občina je sklenila najeti dva in pol milijona kron za mestne potrebe.

— Delavski dom v Novem Sadu zaprt. Po naredbi mestne vojaške komande je velika novosadska kapetanija 13. t. m. zaprla delavski dom. Vzrok je ta, ker so imeli v nedeljo komunisti konferenco v domu, katere pa niso naznanili pristojni oblasti. Iz vseh poročil, ki prihajajo iz Hrvatske, se vidi, da je sedanjí režim še hujši kot nekdaní.

— Prepovedan dijaški list. »Male Novine« pišejo: V Osijeku je sklenila dijaška omalidina izdajati svoj mesečnik »Raskrst« literarne in bietriistične vsebine. Na prilogo časopisa je policijsko ravnanstvo izdalo odlok, s katerim se izdaja lista zabranjuje brez navedbe kakage razloga. To obnašanje nam je popolnoma nerazumljivo. Prepovedujejo se časniki, ki so druge politične smeri kot vladna stranka. In to celo pri nedolžnih dijaških listih, ki samo s svojim imenom naznanjajo, da bodo širili svobodne ideje. Kam pridemo?!

— Za izboljšanje stanu akademikov. Jugoslovansko akademsko podporno društvo je odposlalo dva zastopnika v Belgrad, da posreduje glede ureditve prehrane akademikov v bodočem šolskem letu. Vladni krogi so obljubili storiti vse, za izboljšanje položaja jugoslov. akademikov.

— Članom dijaške počitniške zveze. Izšel je »Dijaški počitniški almanah za leto 1919.« Člani na željo ga dobijo proti naprej plačanem znesku 5 K 60 vin. s poštnino vred, člani pa, ki stanujejo v Ljubljani, dobijo almanah vsak dan od 16. do 17. ure v pisarni Tiskovne zadruge (Sodna ulica 6) do 1. avgusta.

In gozd postaja zopet temnejši in smreke sejo s svojimi vejami v mahovite po tleh in obijajo kamenje in spletao male senčnate lopice, kjer počiva zafranasto rmena jajčna glijca v mahu kakor na blazini, uživajoč svoje kratko življenje, v zaščiti pred žarkim solncem in požrešnim mrčesom.

Tla postajajo vlažna; gageji, ki so ga nekoč preganjali vsled njegove omamljajoče lastnosti, se ščeperi pokojno sredi lukenj in prsti, pod sivbradatimi propalimi borovci, ki so umrli vsled preobilice. Tam gori trka žolna in prilsuškuje, le-li deblo dovolj otlo. Solnce je pričelo pripekati: tla postajajo kamnita, gozd se znova svetlika in že začuje kakor iz tal kipeči šum; svež veter ti zaveje krog lic; doli med najnižjimi vejami se jame sinje blesteti in vonj po svežih ostrigah prihaja skozi smreke. — Se par korakov po strmini — in tu — evo ti morje! morje! V eter beži preko krajine in valovi butajo ob peči navzgor in padajo zopet doli, lomivši se to igro vedno znova.

Stran z obleko in doli v to globino. Kaj je videl tam doli v eni sekundi? Drug svet, kjer so bila drevesa rdeča nalik tangu in zrak smaragdno zelen nalik morski vodi; in nato je zopet na površju med šumečimi in borečimi se valovi; in on se bori z njimi, dokler se ne utruji in jim beže preko hrbta; in mečejo ga navzgor kot da ga hočejo vreči v nebo in vlečejo ga navzdol v terne globeli, kot da ga hočejo strgati na dno; tedaj neha hoteti, neha želeči, ne upira se več; njegovo telo je izgubilo svojo težo, nič več ni podvrženo vplivom gra-

vitacijskega zakona, med vodo in zrakom visi — to je popolen mir brez občutja.

Pustil je, da so ga nesli valovi na kopno na plitvi peščeni breg, kjer tvori med pečmi nekakoz zbrališče odpadkov in smeti. Tu je morje zbralo vse, česar ni moglo pogoltniti, sortiralo, izmilo in izgledilo; polomljena vesla, legijone zamaškov, skrajno dreves, pipe, sodove doge in obroče. Tam se je vsedel in opazoval odlomljen del ladje.

Teden dni so bili zaprti, ker je deževalo. On se je nastanil pri cknju, ker je imel tam šipo, ki je od starosti in solnca postala rmena in zelena in rdeča in ako se ozre skozi njo preko sive, z meglami pokrite morske površine, tedaj sije solnce; sive čerí, v katerih gnezdiijo galebi, se pordeče, zrak se pormeni in drevje ozeleni smaragdno; ako pa pogleda skozi šipo na nek poseben način, vidi na nebu mavrico in potem meni, da bo spet postalo lepo.

Daleč znanj pa leži majhen otok, ki je videti vse manj skvarjen nego ostala celina; smreke so tam gostejše, čerí bolj zelene in na bregu raste trstje. Tja potuje njegovo hrepeneje, kajti od tam je videti naravnost na morje.

In zopet je poslalo solnce! Porinil je svoj čoln od brega in razpel jadra! Tako se vozi gugaje preko valov; prostor na morju postaja širji; daleč znanj pa vabi zeleni otok in prihaja bliže in bliže, dokler se ne zadene čoln ob šepetajoče trstje; nato stopi na kopno.

Videl je svoj sen uresničen. Sam sredi drevja in pečin, pred sabo morje in neskončno,

sinječe se nebo nad seboj; ni glasu, ki bi razodeval motečo navzočnost človeka, ni jadra na obzorju, ni koče ob bregu. Ostržnik, ki ljubi samoto, se je prestrašil in kriči tako boječe svoj na pomoč! na pomoč! Cel narodič rac z njih materjo na čelu je pobegnil in jadra po vodi, da uide pred človeškim bitjem, ki se ga boje; siv gad se zvilje v klopčič in spolzi kot potok med kamenjem, hoteč ubežati; z morskih pečin prilete utve, da vidijo tistega, ki jih je zdramil v njih pokolu ter zbeže kričaje kot mali otroci: tu poleti iz goste smreke vrana in plahuta, biloč s krili, kričeč in pretečč in tožeč in zbeži na peč sredi morja; vse beži pred človekom, ki se ga boje, pred njim, ki je bežal od ljudi.

Zdaj potuje po pesku na bregu; tu leži skelot borovca, ki ga je morje ogledalo do belega ogrodka in ga je solnce pobelilo z mrtvaško blede barvo; tako leži tu kakor okostje značjevo, med kostmi pa se mu razcveta purpurno rdeči lythrum in zlatormena lysimachia; zapuščene polzeve lupine gnezdiijo grob divle astre, ki živi svoje življenje na njih grobovih; baldrian dehti in se ščeperi na gredi smrdečega tanga.

Zapustil je breg in se okrenil v smrečje. Smreke stoje tako ravno, nekoliko preveč ravno, toda skozi se vidi morje, morje — samota, priroda! Toda tla tu nalikujejo tistim, na katerih je že stopala človeška noga; in stoji štor — sekira je bila tu; tam raste kopriva, človek je bil tu; to nikoli ne more varati, kajti kopriva je človekov parazit, ki se ne upa v daljino

gozdno samoto ali v daljne poljane travnikov; kopriva je golazen, ki živi od človeka, ki more živeti samo, kjer žive ljudje; kopriva zbira ves prah in umazanost, ki jo more doseči, na svojih kosmatih lepljivih listih in peče, ako se je dotakneš. Krasen zarod, ki živi od greha.

Potoval je še dalje. Vrabec — so 1 žlebov in kapnice na dvorišču — krilatec, ki se najbolje počuti v prahu in se koplje v govnu — ki bi moral postati podgana, ker noče rabiti svojih kril — človekov šakal. Od česa je neki živel tu zunaj, kjer ni bilo človeka? Nemara od koprivnega semena?

Nekaj korakov še, tu je našel odtis čevljev; bila je velika noga, od dela nakazna noga, ki je stopala s svojimi težkimi koraki po tleh. Sredi drevesnih debel se dviga peč iz poljskega kamenja nalik altarju za zmagovalca prirode, ki je moči žrtvoval svojo daritev, Ogenj je že davno ugasnil, toda še je videti njegove posledice. Tla so razdrapana kakor od nečistih živali, drevje je oluščeno in celo gozdne skale so okrnjene; visoko gori na hribu je videti orjaški vodnjak z umazano, rjavkasto vodo; tam so razgalili drobovje zemlje in razmetali grude prsti nalik hudobni deči, ki se ni ugodelo njeni volji ali ki ni našla, kar je iskala. Pa vendar manika v gori velik kos! To so vzeli s sabo, ko so jadrati z živcem proti tovarni s porcelanom in ko ni bilo ničesar več, kar bi odnesli, se tadi niso več vrnili!

(Dolje prih.)

— Francoski tanki pridejo v Ljubljano. Za nekoliko dni pridejo v Zagreb francoski tanki, ki jih sedaj razkazujejo v Belgradu. Po posetu v Zagrebu jih pripeljejo v Ljubljano.

— Tedenski izkaz nalezljivih bolezni od 6. do 12. julija 1919 v ozemlju deželne vlade za Slovenijo. Oboleli so: Skrlatica (Scarlatina). Ljubljanski okraj: Lipljenje 4 osebe. Davica (Diphtheria). Celjski okraj: občina St. Jurij na južni železnici 1 oseba; Ljubljana, mesto: 3 osebe; Novo mestoški okraj: občina Novo mesto 1 oseba; Velikovški okraj: občina Guštani 1 oseba. Trebušni tifus (Typhus abdominalis). Novomeški okraj: občina Šmilcer Topič 1 oseba. Griža (Dizenterija). Krški okraj: občina Studenec 10 oseb, 1 umrla; Ljubljana, mesto: 3 osebe; Maribor, mesto: 3 osebe, 1 umrla. Koze (Variola). Brežiški okraj: občine Karelje 1 oseba, Lastenice 1 oseba, Kozje 1 oseba, Lastenice 1 oseba. Videm 1 oseba; Celjski okraj: občina St. Vid pri Ponikvi 2 osebe, 4 umrle; Krški okraj: občina Krško 1 oseba v bolnišnici; Krški okraj: občina St. Rupert 2 osebe, 2 umrli; Litijski okraj: občine Krka 1 oseba, Kresnice 1 oseba; Maribor, mesto: 1 oseba umrla iz zunanje občine; Novomeški okraj: občina Mirna peč 1 oseba, 1 umrla; Ptujski okraj: občine Donačka gora 1 oseba umrla, Gruškovje 1 oseba; Velikovški okraj: občina Svabak 1 oseba.

Nekaj odgovora.

Molčal bi na netakten napad večerajšnjega »Slov. Naroda«, ako bi ne zahtevalo poštenje, da zadevo radi ljudskega shoda razjasnim — tako našim sodrugom, kakor tudi vsem onim političnim nasprotnikom, ki se še niso popolnoma prodali zgolj fanatičnemu natolcevanju.

Res je, da je bil shod dne 21. t. m. pred Mesnim domom prepovedan in da sem jaz kot načelnik politične krajevnice organizacije že 20. t. m. osebno interveniral pri predsedniku deželne vlade gospodu dr. Brejniku, da bi se vseeno shod vršil, ker sem bil trdno uverjen, da je v tem primeru popoln mir in red zagotovljen. Vedel sem, da tudi za trdno organizirane in disciplinirane sodruge ni mogoče nositi drugače odgovornosti, kakor da se ima celo armado pred očmi in da se jo pelje po natančno začitani poti. Potrebno je bilo — taktično utemeljeno — da se odvrne naše sodruge od vseh obratnih krajev, kjer je delo radi stavke ustavljeno ali moteno, da ne pride do nobenih nezaželenih incidentov. To je najbrže tudi g. predsednik uvidel, ter ni nastopil s silo proti mirni manifestaciji, kakor se ni nastopilo proti majniški slavnosti, ki se je bila vršila v zvezi prepovedi centralne vlade po vsej Jugoslaviji. In to je v redu in g. predsedniku je na njegovi uvidnosti le čestitati.

Kot načelnik kraj. pol. organizacije — in ne kot drž. uradnik — sem otvoril shod, kar je bila moja dolžnost. Lahko bi se tej dolžnosti odtegnil, ako bi mislil hinavsko namesto pošteno. Lahko bi naprosil kateregakoli odbornika in gotovo me bi drage volje nadomestovali; a menja sem bil, da se gibljem kot svoboden državljani v svobodni državi in radi tega smem odkrito pokazati svoje prepričanje, kakor ga more vsak pošten pristav stranke JDS ali SLS, akoravno je drž. uradnik.

Ako je poštenost in odkritost zločin, potem ima »Narod« prav; ako pa še kaj drži na poštenost in svobodno državljanstvo, potem je njegova dolžnost, da prekliče ta nepošten napad, kateri izvira mogoče le iz napačnih informacij. Bodimo poštenu nasprotniki in ne zahrbtni hinavci!

Inž. A. Stebl.

Uradniki za izboljšanje svojega položaja.

Sklepi ustanovnega občnega zborovanja društva odvetniških in notarskih uradnikov za mariborsko okrožje.

I.

Ker so življenjske potrebe vedno dražje in vrednost valute nizka, uradnik ne more izhajati z mesečno plačo 400 do 600 K, katere so celo le nekateri deleži. Zato je potrebna takojšnja regulacija plač. Odvetniški in notarski tarif se po naredbi od dne 10. marca t. l. št. 403 in 404 potrožil, a izdelki se honorirajo 4—6 krat višje kot pred vojno, ker spada mnogo tožb z ozirom na sedanjo vrednost spornega predmeta pred sodne dvore.

Povdarja se, da se pri odmeri stroškov oziroma sodišče na vsebino izdelka ter ne pretresa, kdo je snisel dotični koncept. Isto velja glede zastopanja pri sodiščih, v kolikor so neluristi po § 31. c. n. r. do tega zastopanja upravičeni.

Ta način uradovanja omogoča odvetnikom, da nastopajo na političnem polju in prevzemajo pri vladi najodgovornejša mesta, ki zahtevajo posvečanje vseh duševnih sil in osebne prisotnosti. Za njih odsotnosti pa ravnatoko izvršujejo njih nastavljeni nemoteno vsa pisarniška dela.

II.

Neumevno je, da ti močie, ki izdajajo naredbes za ureditev socialnega vprašanja in regulacije plač vseh stanov, ne storijo ničesar za izboljšanje socialnega stanja svojih uradnikov. Naše nizke plače niso v nikakem razmerju s storjenim delom in dohodki pisarn.

Dnevnik vsake pisarne je ogledalo pisarniškega delovanja, isti tvori podlago za potrebno število pisarniške oseboja in visokost plač poedincev.

V očigled tem dejstvu in ker je uradništvo odvetniških in notarskih pisarn najslabše plačano, je uradništvo odvetniških in notarskih pisarn na stanovskem zborovanju v Mariboru ustanovilo stanovsko organizacijo za mariborsko okrožje ter med drugim sprejelo sledeče resolucije:

1. Pridružujemo se v polnem obsegu resolucijam z dne 23. aprila 1919 sklenjenih na sestanku društva odvetniških in notarskih uradnikov v Celju.

2. Dokler se resolucij ad 1) ne izvede, naj se uvede začasno v vseh pisarnah minimalna plača za kategorije A in B t. j. (koncipijenti in pisarnovodje) po K 900 do 1200 K, za uradništvo kategorije C in D (t. j. stroje pisce in stenografinje) po K 400 do 600 K mesečno ter dela prosti sobotni popoldan.

3. Vlado v Belgradu in Ljubljani se pozivlja, da s primernimi naredbami ukrene potrebno, da se pride legalnim potom med odvetniki in notarji ter njih uradništvom do pravičnega sporazuma v zmislu resolucij sub 1) z dne 23. aprila 1919.

4. Odvetniške in notarske zbornice se naproša, da uvedejo obliko in v vseh odvetniških in notarskih pisarnah dnevnik, v katerega naj se sproti vpisujejo dnevni izdelki in zaslužek posameznikov.

5. Stanovske tovariše in tovarišice ter gg. koncipijente se vabi na pristop k društvu ter se jih pozivlja, da vsak v svojem okolju z vsemi sredstvi deluje na doseg stavljenih ciljev.

6. Obžalujemo, da celjski g. odvetniki in notarji niso vzeli v pretres resolucije z dne 23. aprila 1919 ter so z njih zadržanjem napram društvu odvetniških in notarskih uradnikov v Celju slednje prisilili, da je napovedalo za jutri splošno stavko celjskih tovarišev, koncipientov in tovarišic.

Izrekamo se z njimi solidarne ter jih bomo pri tem resnem boju v vsakem obziru podpirali.

7. Ker pa so mariborski gg. odvetniki in notarji na nekatere točke resolucije z dne 23. aprila t. l. pritrili, glede drugih spornih točk so se pa obrnili na odvetniško in notarsko zbornico z željo po sklicanju enake in ker so nekateri tovariši dosegli že precejšnje povišanje plač, se soglasno sklene, da za sedaj še ne bodo stavkali. Društvenemu vodstvu se pa naroča, da pribojuje še izboljšanje stanovskega položaja onim tovarišem, ki še niso bili deležni povišanja službenih prejemkov.

8. Novo ustanovljeno društvo naj uravna smer delovanja na pravični podlagi, da pripomore stanu odvetniškega in notarskega uradništva do primerne upoštevanja v socialni držbi.

V Mariboru, dne 20. julija 1919.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov mariborskega okrožja s sedežem v Mariboru.

Predsednik: Dragotin Ošlvert, I. r. Blagajnik: Franjo Mošič, I. r. Tajnik: Stefan Dergas, I. r.

Strokovno gibanje.

Skupina I. Splošne železničarske organizacije za jugoslavijo sklicuje sejo zaupnikov in odbora, v soboto, dne 26. julija ob 20. uri. Dnevni red zelo važen. Pridite vsi!

Vodstvo.

Tržič. V nedeljo, 20. t. m. se je vršilo zborovanje naših strokovnih organizacij ob obilni udeležbi tržiškega delavstva. Zborovanje je otvoril sodrug Oblak in podal besedo sodrugu Kristofku, ki je temeljito razložil potrebo strokovnih organizacij. V zaključnem govoru je sodr. Vrhunec pozval navzoče na solidarnost s svetovnim proletariatom ob priliki splošne stavke. Delavci! Posameznik je brez moči! Moč je edino v delavski organizaciji. Zatorej polasnite potrebo organizacije oam.

ki še niso organizirani. Na delo za delavske koristi.

Češki kovinarji.

Organ »Zveze čeških kovinarjev« »Zajmy Kovodelníků« poroča v zadnji številki, da ima organizacija 100.000 članov ter da je znašalo zvezino imetje koncem leta 1918 1.038.565 kron. V isti številki se poslavlja glasilo tudi ob tajnika kovinarske organizacije, sodruga Hamplov, ki je bil imenovan za čehoslovaškega ministra za javna dela. Zahvaljuje se mu za vse dosedanje delo, ki se zrcali v gorenih številkah in pravi tudi m. dr., da si čehoslovaška za svoja ministra za javna dela ni mogla izbrati boljšega moža kot je Hamplov.

Vestnik »Svobode«.

Delavsko izobraževalno društvo »Svoboda« v Zagorju ustanovi v kratkem dramatični odsek. Člani in članice tega društva, ki imajo veselje do dramatike, naj se udeležijo sestanka, ki se vrši v nedeljo, dne 27. julija t. l. ob 8. uri zjutraj v pisarni »Svobode« v Zagorju.

Dramatični odsek mladinske organizacije vprizori v nedeljo, dne 27. t. m. točno ob 8. uri zvečer v ljudski šoli v Spodnji Šiški veseligr v treh dejanjih »Čevljar«.

Sodrug, sodružice, posetite to predstavo socialistične mladinske organizacije v obilnem številu! Pokažimo, da znamo ceniti delovanje naše mladine.

Iz Slovenije.

Mirke pri Vrhnikih.

Ob zadnjem nalivu ko je Ljubljana narasla in prestopila bregove, baje zato, ker niso bile pravočasno odprte zatvornice, (Vlada je stvar preiskala, izid te preiskave smo pričeli v eni zadnjih števil. Op. ur.), smo imeli pri nas velikansko škodo. Gospodje od vlade se brigajo le za preke sode, za preganjanja in enake lepe stvari, da pa bi se pobrigali za koristi ljudstva, zato ne samo nečijo ničesar storiti, nego tudi ne znajo! Uničeni so nam vsi poljski sadovi in pomoč je prav zelo potrebna. Zato nujno zahtevamo, da se nas preskrbi z vsemi potrebnimi živili, ker sedaj ne bomo imeli ničesar — niti krompirja ne! Kako naj se preživimo z rodbinami, kako naj mi reveži kupujemo tako silno draga živila?

Zabukovica.

Tu v Zabukovici pri državnem rudniku je stavka 20. in 21. julija jako mirno končala. Stavkalo je vse, razen potrebne požarne obrambe in dveh orožnikov, ki sta se dolgočasila izprehajajoč se od Griž do Zabukovice in nazaj.

Stavka v Tržiču.

Pri nas se je mednarodna stavka sijajno obnesla. Zavedno delavstvo je pokazalo svojo solidarnost z ostalim svetovnim proletariatom. Vse delavstvo je stopilo v stavko.

Na dan 21. julija ob pol 10. uri dopoldne se je vršil protestni shod. Sodrug Vrhunec je s kratkim nagovorom otvoril shod. Njegovemu nagovoru so sledili pozdravni klici svetovnemu proletariatu. Nato je govoril sodrug Kristofek. Ostro je začrtal nasprotja med kapitalizmom in socializmom. Njegovim izvajanjem so sledila burna odobravanja. V zaključnem govoru je še predčital resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta. Resolucija izraža solidarnost tržiškega proletariata z proletariatom celega sveta, ostro protestira proti kakršnekoli vmešavanju v zadeve Rusije in Ogrske ter proti krivičnemu miru, diktiranemu iz Pariza in zahteva takojšnjo odpravo prekega sode.

Po shodu se je delavstvo mirno razšlo, in s tem pokazalo gospodi pri okraj glavarstvu, ki je telegrafično prepovedalo potom obč. tajnika obhod po ulicah, da je zavedno in trezno! V prihodnjici si take skrbi vlada lahko prihrani.

Naše delavstvo si naj dobro zapomni, kje so njegovi nasprotniki, kar se je najbolje videlo pri tej stavki! Stavkolomci so delali edino pri klerikalnih voditeljih. Vsa izvajanja od strani razne gospode so ostala brezuspešna. Želajo jih je po delavski krvi, po nemirih in aretacijah. Delavstvo pa je možato pokazala, da je zavedno in se zna boriti disciplinirano za svoje pravice.

Sodrug na delo! Stranka Vas kliče! Zmagoslaven boj mora biti izvojevan potom naših organizacij. Zatorej izpolnite delavsko falango, ki častno stopa v boj za delavske interese.

Ptuj.

Povsod vladajo čudne razmere. Toliko nerednosti kot v Ptuj, pa se kmalu kje drugod ne najde. Blažena protekcija igra še vedno velikansko ulogo. Na zmoglosti oseb se ne gleda. Tako se je pri nas delalo n. pr. v zadnjem času pri razpisu službenih mest pri ptujskem magistratu. Želeli bi bilo sploh, da se marsikaj na tem rotovžu izpremeni. Posebno pa bi se moralo z denarjem, ki ga davkoplačevalci težko prislužijo in plačajo, ekonomičneje ravnati in gledati na to, da se ima izven uradov čim manj uradnih poslov.

Člani čehoslovaške vlade.

Čehoslovaška vlada ima 15 članov. Po strankarskem pripadništvu so 4 ministri socialni demokrati (ministrski predsednik Tusar, minister za uk Habrman, minister za socialno skrb dr. Winter in minister za javna dela Hamplov), 4 agrarci (notranji minister Švehla, finančni minister Horaček, poljedelski minister Prašek in poštni minister Staněk), 4 češki socialisti (železniški minister Stříbrný, minister Nar. Obrane Klobáček, justični minister dr. Veselý in trgovinski minister dr. Heidler, katerega pa zastopstvo češke socialistične stranke ni priznalo za zastopnika svoje stranke), 2 Slovaki (minister Šrobár in prehranjevalni minister Hloudek), Beneš (zunanjni minister) je izven strank.

Po poklicu so 4 ministri bivši delavci, od katerih so pozneje postali trije časnikarji (Tusar, trgovski pomočnik; Habrman, rezbarski delavec; Stříbrný, stavbniški risar) in eden strokovni tajnik (Hamplov, kovinar), 3 so posestniki (Švehla, Staněk, Prašek). 3 doktorji prava (Winter, Veselý, Heidler), 1 časnikiar (Klobáček), poleg drugih treh, ki so iz delavcev postali časnikarji, 1 univerzitetni profesor (Horaček), 1 profesor trgovske akademije (Beneš), 1 zdravnik (Šrobár) in 1 trgovec (Hloudek).

Gospodarstvo.

Urad za pospeševanje obrti namerava nabaviti večjo množino furnirja. Mizarji, ki reflektirajo nanj, naj prijavijo svoje potrebščine najkasneje do 3. avgusta t. l. na navedeni urad, Ljubljana, Dunajska cesta 22. Cene so za kvadratni seženj: cepljena hrastovina 0.8 mm 45 vinarjev, cepljena hrastovina 1 mm 53 vin. Bukovina cepljena in parjena 0.8 mm 33 vin., brestovina cepljena 0.8 mm 53 vin., lipa cepljena 0.9 mm 33 vin.

Prepoved sadenja tobaka. Finančni minister je izdal podrejenim organom naredbo, s katero se prepoveduje sadenje tobaka brez izrecnega dovoljenja finančnega ministrstva.

Cena žitu na Dunaju. (Dun.KU.)

Prezvezna cena za pšenico in rž se je na Dunaju določila na 130 kron, za ječmen in oves pa na 113 kron za meterski stot.

Poraba premoga na Hrvaškem. Po tozadevni letni statistiki se porabi na Hrvaškem premoga skoro 60 tisoč vagonov. Ta premog se dobiva iz: Hrvaške 25.000 vagonov, Štajerske in Kranjske 10.000 vagonov, Moravske, Šlezije 5000 vagonov, Bosne 2000 vagonov, Ogrske 13.000 vagonov, pruske Šlezije 3000 vagonov, Istre in Dalmacije 2000 vagonov. Samo za železnico se potrebuje letno 45.000 vagonov. Mesto Reka potrebuje za mestne potrebe, vojno in trgovsko brodovje 30.000 vagonov. Premog iz Štajerske, Kranjske, Istre, Bosne in Dalmacije izžareva manj toplote ter se ga vsled tega več porabi. Za pomorski promet in za železnico se uporablja večinoma premog iz Šlezije in Madžarske, ker daje več kalorije. — Seved se sedaj ne dobiva nobenega premoga iz Ogrske niti iz Ostrave. Ta primanjkljaj nadomešča sedaj trbovelski premog tudi na železnicah.

Podružnice dunajskih bank v Čehoslovaški. »Narodni List« opozarja, da imajo dunajske banke na ozemlju čehoslovaške republike 107 podružnic in da je treba čimprej odločiti se, kaj naj se zgodi s temi podružnicami. List predlaga, naj bi se te podružnice polagoma opustile. Podružnicam bo prepovedano sprejemati nove vloge na vložne knjižice in na tekoči račun, prepovedana jim bo komisijska kupčija z blagom, ne bo jim dovoljeno prevzemati jamstva za davek na špirit in druge užitniške daveke. S tujnimi valutami ne bodo kupčevale in ne bodo smele dvigniti nikakih arbitražnih poslov. Dunajske banke morajo biti izključene od vseh kreditnih transakcij z državne uprave čehoslovaške republike. Te likvidacije naj polagoma izvrši državna finančna uprava po čim večji skrajnosti.

Trgovske razmere v Bulgariji. Bulgarska dovaža že dalj časa največ jedil (ameriško moko) čez Varso ali Carigrad. Dovoza železa in podobnih težkih a malo vrednih surovin in blaga tam radi železničnih težkoč in drage pomorske vožnje v dolednem času ni pričakovati. Dovoza se vrši prosto, toda le po kontingentih, določenih od vlade za posamezne vrste blaga. Lüksorizne stvari so od dovoza izvezte in prodaja nekaterih vrst blaga, n. pr. sladkorja in riža, se vrši v vladni režiji. Bulgarska je izvozila v Ameriko večje množine opija in rožnega olja pri svojih drugih izvoznih surovinah ima pa precejšnje izgube, vsled česar je pričakovati znižanje cen tobaka, volne in kož.

Svetovni trgovski stiki. Po poročilu »New York Times« so prišli zastopniki raznih evropskih držav v Združene države, da bi se pogajali z bančnimi krogi o prejemu posojil. Obenem nakupujejo japonski agentje v Ameriki velike množine blaga in Italijani se na vso moč trudijo, da bi dobili posojilo za nakup pavole in jeklenih izdelkov. Ravnotako prosijo tudi Romuni in Grki za posojilo v Ameriki. Začetkom maja se je odpejala poljska delegacija v Združene države, da obnovi tam finančne in gospodarske stike. Tudi Finska in Čehoslovaška sta se obrnili na ameriške bančne kroge in sta — kot pise gori omenjeni list — iz Washingtona podpirani. — Le tako naprej! In kmalu bodo imeli ameriški bankirji v svoji lasti vso Evropo ... Če se Evropo in njene narode kar tako na debelo in brez prevdanka prodaja, pa naj se jih ...

Določbe mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo.

(Konec.)

Povračilo in poprava. Kako vsoto in v kakih rokih bo Nemška Avstrija plačevala v tridesetih letih vojno odškodnino, bo določila komisija za obnovo, ki jo predvideva mirovna pogodba z Nemčijo. Ta komisija bo dognala najprej vsoto, ki jo mora Nemška Avstrija v letih 1919. do 1921. plačati v zlatu, blagu, ladjah, vrednostnih papirjih in drugih vrednotah. Komisija se bo ozirala na gospodarski in finančni položaj Nemške Avstrije ter na njeno zmanjšano plačilno zmoglost samo tako dolgo, dokler se njen položaj bistveno ne izpremeni. Nemška Avstrija mora odstopiti vse pomorske ladje in nadomestiti vse povzročene izgube zaveznih in pridruženih držav na rečnih ladjah, toda samo v toliko, v kolikor oddaja ladij ne presega 20% ladijskega parka, ki ga je imela meseca novembra 1918. Nadalje mora nadomestiti stroje in druge sestavne dele, pri čemer se bo po oziralo na sedanjo dezorganizacijo njene industrije. Zaenkrat mora oddati vrhutega 6000 molznih krav, 2000 glav, mlade goveje živine, 100 bikov, 3000 telet, 2000 glav plemenske goveje živine, 2000 plemenskih konj, 1000 ovac in 1000 pitanih prašičev. Vsa ta živina se razdeli po določenem ključu med Srbijo in Rumunijo. Končno mora Nemška Avstrija oddati tudi še nedoločeno količino popolnoma izdelanega pohištva. Za petletno dobo mora Nemška Avstrija priznati zaveznim in pridruženim vladam opcijsko pravico glede lesa železa in magnezita.

Finančni pogoji. Za vse obveznosti, ki izvirajo iz mirovne pogodbe, se stavi hipoteka na vse državne imetje in na državne dohodke. Hipoteke se razdeli med države, katere prevzamejo ozemlja bivše monarhije. Nevknjižene predvojne dolgove razdeli obnovitvena komisija po sodeležbi posameznih ozemelj med one državne dohodke let 1911—1913, ki jih smatra za pravično merilo delazmožnosti teh ozemelj. Vojna posojila se ožigosajo. Druga države, izvzemši Nemško Avstrijo, nimajo nikakih obveznosti napram lastnikom vojnih posojil na onih ozemljih, toda te države in njih državljani, ki so lastniki državnih posojil, tudi nimajo ničesar zahtevati od Nemške Avstrije. Za vojna posojila in prejšnjim inozemstvu je odgovorna le Nemška Avstrija. Vsaka država ohrani državno lastnino, ki se nahaja na njenem ozemlju. Kaj prejšnje države, izvzemši Nemško Avstrijo, na ta način, se vknjiži v njih breme na obnovitveni račun Nemške Avstrije, odtegnemo pa se od drugih držav prevzeti dolgovi, v kolikor odgovarjajo izdatkom, ki so ji potrebni za to državno posest. Nadalje preide deželno, občinsko, školsko in bolniško imetje, kakor tudi gozdovi nekdanje kraljevine Poljske brezplačno v posest novih držav. Razentega se bo dogovorila komisija udeleženi držav o vseh finančnih

vp. ašanji, ki morajo biti rešena vsled razpada bivše monarhije in vsled reorganizacije državnih dolgov in vsega denarstva, kakor stoji v mirovni pogodbi. Če ne pride do sporazuma ali če se pritoži ena udeležena država o nepravilnem postopanju svojih državljanov, ustanovi očitovitelna komisija razsodišče, proti čegar odločitvi ni priziva.

Bankovci: Vse nanovo nastale države morajo tekom dveh mesecev na svojem ozemlju nahajajoče se bankovce žigosati in jih tekom 12 mesecev zameniti za lasten denar. Denar, ki se vzame iz prometa, se mora oddati obnovitveni komisiji. Avstro-ogrsko banka se ima takol likvidirati. Bankovce, nahajajoče se dne 15. junija 1919 v inozemstvu, prevzema Nemška Avstrija in Ogrska same. Vsaka država obdrži na svojem ozemlju se nahajajoči drobci. Civilni in vojaški upokojenci starega cesarstva, ki so si na podlagi te pogodbe pridobili drugo državljanstvo ali si ga še pridobijo, nimajo glede svoje pokojnine od Nemške Avstrije ničesar terjati.

Promet: Izprememba prvega načrta: Črtanje konkurenčne prepovedi. Udeležba na konferenci določilne novega podonavskega režima.

Internacionaliziranje renskega menskega in podonavskega prekopa. Črtanje splošnih določb o pristopitvi železniških zgradb. Pritegnitev Morave in Dije v podonavski režim. Nove obmeje železniške postaje med Nemško Avstrijo in aliranimi in asociiranimi državami, kakor tudi poslovanje med obmejnimi postajami, se določijo potom dogovora udeleženi postajnih uprav. Ako ne pride do sporazuma, določijo alirane in asociirane države strokovnašsko komisijo, v kateri bo nastopala Nemška Avstrija. Ako se dotikajo privatne železnice bivše monarhije več državnih ozemelj, naj se izvede administrativna in tehnična organizacija teh omrežij potom dogovora teh družb z udeleženi državami. Ako se ne bo možno sporazumeti in ako pride med odkupci do kakih sporov, odloča razsodišče, ki ga imenuje svet zveze narodov. Italija mora pet let potem, ko obvelja mirovna pogodba, od Nemške Avstrije zahtevati graditev reschemske in predelske železnice. Stroške plača Italija, vendar pa odloči od zveze narodov imenovano razsodišče, koliko teh stroškov ima Nemška Avstrija povrniti Italiji.

ke klinike. Kakor poroča dr. H. E. Gardiner, kateri načeljuje taki kliniki v Louisville, Ky. ima ta dobre uspehe. V začetku, ko so odprli to kliniko, je imel povprečno vsaki dan 175 bolnikov.

Osrednja delavska zveza v Niles, O., je sklenila na svojem občnem zboru, da sodeluje z vlado in da se odpre klinika za brezplačno zdravljenje spolnih bolezni tudi v tem mestu, ker so uvideli veliko potrebo. Zdravili bodo delavce, med katerimi se je zelo razširila ta bolezen.

Istotako je vlada v severni Carolini odprla v vseh večjih mestih proste klinike, kjer lahko dobi ljudstvo prosto zdravljenje.

V splošnem se opaža v zadnjem času veliko zanimanje za boj proti tej kugi in vlada sodeluje vsepovsod, da se kolikor mogoče zatire ta bolezen. Pozivlja tudi ljudstvo, da ji gre na roko in da ji pomaga.

Tudi farmariji in farmarski delavci so se pričeli zanimati za splošno zdravje. Kakor poroča klinika na Columbijski univerzi v St. Carolini, prihajajo farmariji dvajset milij daleč, da dobe prosto zdravljenje.

V zadnjem času, odkar je začela vlada intenzivnejši boj zoper spolne bolezni, so se pričeli gibati tudi farmariji in tudi oni pomagajo iztrebljati to kugo.

Oddelek za javno zdravje se je pričel zanimati za načrt, da se priredi na vseh javnih sejnih v farmarskih okrajih poučne tečaje in se uvede tam agitacijo zoper spolne bolezni.

Izdajali bodo tudi razne oklice, letake in druge poučne članke o zdravljenju in obvarovanju pred temi boleznimi.

V vseh večjih farmarskih mestih bodo ustanovili postaje, kjer bodo dobivali bolni farmarski delavci prosto zdravljenje.

To in ono.

Kako poročajo meščanski listi.

V zadnjih dneh so krožila po meščanskih listih smešna poročila o so-progi Bele Kuna, ki je bila baže prijeta pri begu v Švico na švicarski meji, ker je peljala s seboj veliko število polnih kovčgov. Tudi naš tiskovni urad je razširjal to — od meščanskih listov z velikim veseljem sprejeto — zlagano bedarijo. In sedaj pa poroča dunajska »Neue Freie Presse« iz Inomosta, da na poti v Švico ni bila prijeta Ivona Kunova, soproga ogrskega ljudskega komisarja Bele Kuna, ampak Luisa Kunova, soproga peštanskega trgovca Imra Kuna, ki z ljudskim komisarjem Belo Kunom ni v prav nobenem

sorodstvu. — Meščanski listi so se zopet enkrat prav pošteno ušli v svojih lažeh.

V Rusiji ni žganja.

V Rusiji ne pijejo več žganja. Vsa dežela je popolnoma suha. V Petrogradu se more dobiti steklenico konjaka za 60 dolarjev, v Moskvi velja ravno taka steklenica 90 dolarjev, najcenejše žganje pa velja 39 dolarjev ameriškega denarja za en četrti galona. Sedaj se v Rusiji več ne govori o suhi ali mokri Rusiji. Prepoved vodke (žganja) začetkom vojne je bila največja dobrota za Rusijo, kar jih je car storil. Bolševiki so pa spoznali, da je najbolj pametno obdržati zemljo suho. Ko je car prepovedal žganje, ni ruskim mužikom dal mesto nega ničesar. Sovjeti skušajo to storiti potem sovjetskih gledališč, koncertov, predavanj in zabav.

Tiskovni sklad. Zopet beležimo dar 50 kron in 2 vinarja, katere nam je vposlalo društvo kovinarjev v Celju. Le tako naprej, sodrugi, in uvažujte pomen našega tiska!

Izdajatelj: Josip Petejan.

Odgovorni urednik: Rudolf Golom. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Agitirajte za naše časopise!

Najnovejša poročila.

STAVKA NA ANGLEŠKEM.

LDU. London, 22. (DunKU.) Stavka se zopet razširja. Industrija trpi, ker primanjkuje premoga. Tovarne za surovo železo v Severno-zapadni Angliji so bile prisiljene zvišati cene surovega železa za 12 šillingov pri toni.

LDU. St. Germain, 24. (DunKU.) »Petit Parisien« poroča iz Londona: Rudarska stavka na Angleškem je privedla do tega, da napovedujejo železniške družbe omejitev prometa, da plinarne in elektrarne racionirajo svoje odjemalce in da nameravajo zvišati cene.

BOLŠEVIŠKO BRODOVJE V KASPIŠKEM MORJU.

LDU. London, 23. (DunKU.) Reuterjev urad poroča: V angleški poslanski zbornici je izjavil Long, da stoji angleške pomorske sile v Kaspiškem morju nasproti bolševiškim brodom, sestojecim iz oboroženih trgovskih ladij, torpednih rušilcev in podmorskih čolnov. Operacije v tem področju ne morejo ustaviti in angleško moštvo se mora umakniti še pred začetkom zime.

NEMCIJA V ZVEZO NARODOV.

LDU. Berlin, 24. (ČTU.) Iz poročila poslanca Renarda v včerajšnji seji mirovnega odseka francoske zbornice se da posneti, da bo Nemčija po 1. oktobru sprejeta v zvezo narodov.

ZAGOVOR CLEMENCEAUJA.

LDU. Versailles, 23. (DunKU.) Wolffov urad: V včerajšnji seji se je ministrski predsednik Clemenceau v ostrih besedah zagovarjal proti očitku poslanca Chaumeta, ki mu je predbacival, da je hotel biti likratl ministrski predsednik in pa predsednik mirovne konference ter da je pri tem prezrl, da draginja v Franciji od dne do dne narašča. Clemenceau je odvrnil, da je še vedno vojna. On da je zastopal na konferenci francoske koristi. Ko bo mir, tedaj šele izve Francija, kaj vse se je dogajalo pri konferenci. Chaumet, da bo svoje besede obžaloval. Nato je grajal Clemenceauovo politiko tudi poslanec Franklin Bouillon, ki je zahteval, da se izvedejo volitve v Franciji, ki bodo proste vseh ovir.

FRANCOSKA ZBORNICA.

LDU. St. Germain, 24. (DunKU.) V francoski poslanski zbornici je bila včeraj razprava o finančnem položaju Francije. Opozicija, ki je napadla zaporedoma vse sodelovalce Clemenceauja, se je prav posebno lotila tudi finančnega ministra Klotza. Glavni govornik Noncier je sicer dosegel lep govorniški uspeh, v ostalem pa ni mogel vzbuditi po-

sebnege zanimanja niti v zbornici, niti na galeriji. V svojem odgovoru je finančni minister Klotz izjavil, da namerava vlada najeti železniško posojilo v znesku 800 milijonov frankov. Razprava se nadaljuje danes.

TIROLCI PROTI ITALIJI.

LDU. Milan, 24. (ČTU.) Poslanec Turati je predsedniku italijanske zbornice predložil prošnjo 173 nemških občin v Južnem Tirolskem, naj se ne združijo z Italijo.

ČEHOSLOVAŠKA NARODNA SKUPŠČINA.

LDU. Praga, 24. (ČTU.) V narodni skupščini je poročal dr. Budinsky o predlogu poslanca Soumaga, naj se ustanovi v Brnu samostojna gospodarska visoka šola. Predlog je bil sprejet v prvem in drugem čitanju. Po drugem predlogu se dovoljuje mestu Brnu državna podpora 2.700.000 kron za gradbo poslopil. Izdeluje se zakonski načrt za preskrbo legionarjev. V svojem poročilu o predlogu, da se ustanovi v Bratislavi katoliška teološka fakulteta, izjavi dr. Stojan med drugim, da živi na Slovaškem nad 3 milijone katolikov. Predlog je bil sprejet. Poslanec dr. Engliš predlaga, da se vlada pooblasti najeti posojilo v italijanski veljavi v višini 60 milijonov lir. Republika ima že trojni kredit v inozemstvu. V nadaljnjem se razpravlja o predlogu, da se odpravi ne-utemeljeno prepovedovanje tiskovin na podlagi § 493. Zakonski načrt o celibatu za učitelje je bil ob vihar-nem ploskanju sprejet v prvem in drugem čitanju. Danes je bila poslednja seja.

Številne aretacije v Osjeku.

Kakor poroča LDU., so se v zadnjih dnevih v Osjeku izvršile številne aretacije. Očitno je, da se te aretacije tičejo socializmov. Med aretiranci se nahajajo tudi urednik socialističnega lista »Male Novine«.

Te aretacije so navadne persekucije. Vlada jih je izvršila, ker je prišla na sled — »bolševiškim« spletkam.

Najlepše pri vsem tem pa je dejstvo, da si jugoslovanska reakcionarna buržoazija sama s polno paro fabricira — same bolševike!

Proti spolnim boleznim v Združenih državah.

Iz Washingtona: Zvezni vladni oddelek za občno zdravje je sklenil, da ustanovi v vseh večjih industrijskih mestih javne klinike, na katerih se bo brezplačno zdravilo spolne bolezni.

Tako je že ustanovil v južnih državah, kjer je ta bolezen najbolj razširjena, že v vseh večjih mestih ta-

VINO. rizling in črno dalmatinsko od 56 l naprej ter sadjeve in kisle vode se razpošilja po najnižji ceni od podjetja **Silva vrelce duštanj**. — Kupijo se stari zamaški.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENIM ZAVEZOM

TISKOVINE ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA. ZA SHODE IN VESELICE.

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPJA. LITOGRAFIJA.

Čitate, širite, naročate **„BAKLJO“!**

„Baklja“ je socialno-politična mesečna revija, ki se peča z vsemi aktualnimi problemi. Naroča se pri uprav. „BAKLJE“ Wolfova ulica 12. Ljubljana.

MIŠI, podgane, stenke, ščurki! Izdelovane in razpošiljane preizkušene radikalno učinkovite uničevalne sredstva, za katero vsak dan dobajo zahvalna pisma. Za podgane in miši K 6; za ščurke K 6—; posebna močna tinktura za stene K 6—, uničevalce moljev K 3—; prašek proti mrčesu K 5—; mazilo za človeške uši K 3; mazilo proti ušem pri živalih K 3; prašek za uši v obleki in perilu K 3; prašek proti pernemu ušem K 3; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) in mravljam K 3; Pošilja po povzetju: Zavod za pokončevanje mrčesa M. Jünker, Zagreb 40, Petrinjska ulica 3. III.

DRVA

cele vagone in tudi na m³ oddaja
Gospodarska zveza v Ljubljani.

Večje število železolivarjev

se išče za stalno, dobro plačano akordno delo.

Ponudbe naj se pošljejo na:

„SMEV“, tvornica strojeva u Bjelovaru.

Za uvoz in izvoz

prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, mlo itd., katero imam vedno v zalogi. — Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot tvrdka z 1^a referencami. Import in export

FERDO SERT, Maribor, Koroška cesta 21.

BARVA vsakovrstno blago pere domače perilo (pošilja po isto na dom) Ljubljana, Poljanski nasip št. 4.	- Kemično - tevarna JOS. REICH	CISTI obleke svetiolika ovratnice, zapestnice in srajce Podružnica: Selenburgova ul. 3.
--	--	--

„CROATIA“
zavarovalna zadruga v Zagrebu
ustanovljena od mestne občine Zagreba leta 1884
sprejema
v elementarnem in življenjskem oddelku
vsakovrstna zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji in najmodernejšimi tarifi.
Zahtevajte prospekte
katere pošilja in daje vsa potrebna pismena in ustmena pojasnila
Glavno zastopstvo za Slovenijo,
Stari trg št. 11 Ljubljana Stari trg št. 11.
Sprejemamo sposobne poizkušne in zastopnike, katerim se nudi prilika velika zaslužka.

— Delniška glavica —
K 15.000.000.
Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Podružnice: v Spillu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Rezervni fondi okroglo K 4.000.000.
Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira obratne dobave in dovoljuje — aprovizacijske kredite —